

Список використаних джерел :

1. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 року № 776/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 20. – Ст. 99.
2. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання та захисту прав і свобод людини в Україні / Омбудсман України. – Київ, 2011. – 370 с.

Костюк І. В.,

аспірант кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩИХ СУДІВ ЗАГАЛЬНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ В УКРАЇНІ: ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ

Поняття та зміст конституційно-правових принципів організації і діяльності Вищих судів загальної юрисдикції були і залишаються предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Слід відзначити, що в юридичній науці багато уваги приділяється принципам різних форм судочинства, зокрема цивільного, кримінального, адміністративного та господарського. Разом з тим недостатньо досліджень, які б охоплювали в єдності елементи всіх зазначених форм судочинства та визначали конституційно-правові принципи організації і діяльності вищих судів загальної юрисдикції як керівні положення будь-якої форми правосуддя, незалежно від предмета і метода правового регулювання.

Вагомий внесок у дослідження даної проблеми зробили такі вчені, як С. Лихова, М. Михеєнко, Б. Ольховський, Є. Ольховський, Д. Притика, І. Шицький та інші.

Метою статті є дослідження поняття та змісту конституційно-правових принципів організації і діяльності вищих судів загальної юрисдикції.

Питання принципів завжди посідало у правознавстві непересічне місце. Звичайно, правові принципи можуть бути закріплені в правовій нормі двома шляхами: безпосередньо або побічно [1, с. 84]. Безпосереднє закріплення має місце в тих випадках, коли формулювання норми закріплює певний правовий принцип. Прикладом цього може бути ч. 1 ст. 1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закону), за якою судова влада в Україні відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними згідно із законом. Такі правові норми можна назвати нормами-принципами.

Сказане вище особливо стосується принципів організації і діяльності вищих судів загальної юрисдикції, які істотно змінилися після проголошення незалежності України і з прийняттям Конституції України, а особливо після прийняття 7 липня 2010 року Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Конституційно-правовим принципам організації і діяльності вищих судів загальної юрисдикції можна дати наступне визначення: це вихідні

положення, виражені в Конституції та законі, що характеризують найбільш важливі сторони побудови і функціонування названих судів та спрямовані на реалізацію завдань, що стоять перед цими судами.

Усі конституційно-правові принципи організації і діяльності вищих судів загальної юрисдикції тісно взаємопов'язані і в сукупності становлять єдину систему. Кожний з них відіграє самостійну роль, характеризує галузь законодавства в цілому, але між ними існує взаємозв'язок і взаємодія, які визначаються єдністю мети і завдань Вищих судів загальної юрисдикції. Дія одного принципу зумовлює дію інших. Кожний із принципів не може існувати відокремлено від принципів системи в цілому. Зміст окремих принципів розкривається з урахуванням змісту інших принципів галузі права.

Система конституційно-правових принципів організації і діяльності вищих судів загальної юрисдикції як і система принципів правосуддя у нормативному порядку не визначена. Спроба класифікувати конституційно-правові принципи організації і діяльності судів загальної юрисдикції видається можливою на підставі аналізу різних підходів в науці до системи принципів правосуддя.

На нашу думку, в сучасній науці конституційного права найбільш вдалою є класифікація, запропонована професором В. Федоренком, який пропонує виділяти три групи принципів судочинства: 1) загальні конституційні принципи правосуддя; 2) спеціальні міжгалузеві принципи, що визначають загальні засади судоустрою і правового статусу суддів судів загальної юрисдикції; 3) галузеві принципи цивільного, кримінального, господарського й адміністративного судочинства [2, с. 491]. Саме такий поділ принципів правосуддя повинен бути покладений в основу класифікації системи конституційно-правових принципів організації і діяльності вищих судів загальної юрисдикції.

Отже, конституційно-правові принципи організації та діяльності вищих судів загальної юрисдикції утворюють єдину систему. Лише чітке дотримання всієї системи цих принципів може забезпечити повний всебічний та об'єктивний розгляд кримінальних, цивільних, господарських, адміністративних та інших справ і тим самим виконання завдань вищих судів загальної юрисдикції в Україні. Слід також зауважити, система конституційно-правових принципів організації і діяльності вищих судів загальної юрисдикції не залишається незмінною. Підкоряючись загальним закономірностям розвитку держави, деякі з них набувають нового змісту, з'являються й нові принципи.

Список використаних джерел

1. Орловський О. П. Поняття принципу права // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 11. Правознавство. Збірник наук, праць. – Чернівці, 1997. – С. 81-86.
2. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л. Конституційне право України: Підручник / за заг. ред. В.Л. Федоренка. – 4-ге вид., перероб. і доопр. – К.: Видавництво Ліра-К, 2012. – 576 с.